

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

Raport o sytuacji w sektorze SKOK III kwartał 2017 r.

Departament Bankowości Spółdzielczej i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych

Warszawa, grudzień 2017

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

ZMIANY ORGANIZACYJNE W SEKTORZE

- Na koniec września 2017 r. działało 35 spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych zrzeszonych w Kasie Krajowej. W okresie sprawowania przez KNF nadzoru nad sektorem skok liczba kas zmniejszyła się o 20, w tym:
  - działalność 11 kas została zawieszona, a właściwe sądy na wnioski Komisji ogłosiły ich upadłość,
  - 7 kas zostało przejętych przez banki,
  - 1 kasa została przejęta przez inną kasę,
  - 2 kasy połączyły się po uzyskaniu zgody KNF.
- W III kwartale 2017 r. KNF podjęła decyzję o przejęciu jednej kasy przez bank, przy czym faktyczne połączenie zgodnie z decyzją Komisji zostało przeprowadzone na koniec października 2017 r.

W celu zachowania porównywalności danych, przedstawione w prezentacji informacje, zarówno bieżące jak i historyczne, zawierają dane kas prowadzących działalność na koniec każdego okresu oraz odrębnie dane kas prowadzących działalność na koniec września 2017 r.

PODSTAWOWE ZMIANY W BILANSACH KAS

- W III kwartale 2017 r. obniżeniu uległy:
  - aktywa kas o 313,3 mln zł, tj. o 2,95%,
  - depozyty członkowskie o 237,7 mln zł, tj. o 2,34%,
  - fundusze własne kas o 27,1 mln zł, tj. o 9,16%,
  - portfel kredytowy przeterminowany o 217,5 mln zł, tj. 12,5%,
  - saldo odpisów aktualizujących o 172,7 mln zł, tj. 16,92%.
- Jednocześnie wzrosły wartości:
  - portfela kredytowego netto o 179,3 mln zł, tj. o 3,04%,
  - portfela kredytowego brutto o 6,5mln zł, tj. 0,09%.

ZMIANY W STRUKTURZE SEKTORA

- W trzech kwartałach 2017 r.:
  - liczba kas prowadzących działalność zmniejszyła się o pięć (działalność SKOK Wielkopolska, SKOK NIKE, Twoja SKOK i SKOK Wybrzeże została zawieszona, a SKOK Bieszczadzka została przejęta przez bank),
  - liczba członków kas zmniejszyła się o ok. 10,1 tys., tj. o 0,59%,
  - liczba oddziałów kas zmniejszyła się o ok. 3,0%, tj. o 32 placówki,
  - liczba zatrudnionych w kasach zwiększyła się o ok. 8,14%, tj. o 214 osób.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW

W kasach prowadzących działalność na koniec września 2017 r. wartość portfela pożyczek i kredytów:

- przeterminowanych obniżyła się o 217,5 mln zł, tj. o 12,5%,
- przeterminowanych powyżej 12 miesięcy obniżyła się o 22,73%, tj. o 200 mln zł.

WYNIK FINANSOWY

Na koniec września 2017 r. 35 kas prowadzących działalność wykazało łączny zysk w wysokości ok. 1 mln zł. Za wrzesień 2016 r. kasy wykazały zysk w wysokości 18,5 mln zł (spadek o 94%). Jednocześnie 9 kas wykazało stratę netto, a 23 straty na działalności podstawowej. Wynik finansowy kas nie stanowi istotnego źródła zasilenia ich funduszy własnych.

FUNDUSZE WŁASNE

Fundusze własne kas prowadzących działalność na koniec września 2017 r. obniżyły się o 27,1 mln zł, tj. o 9,16%, do 269,5 mln zł.

W III kwartale 2017 r. obniżył się współczynnik wypłacalności kas o 0,26 p.p. do poziomu 2,95%.

POSTĘPOWANIA NAPRAWCZE

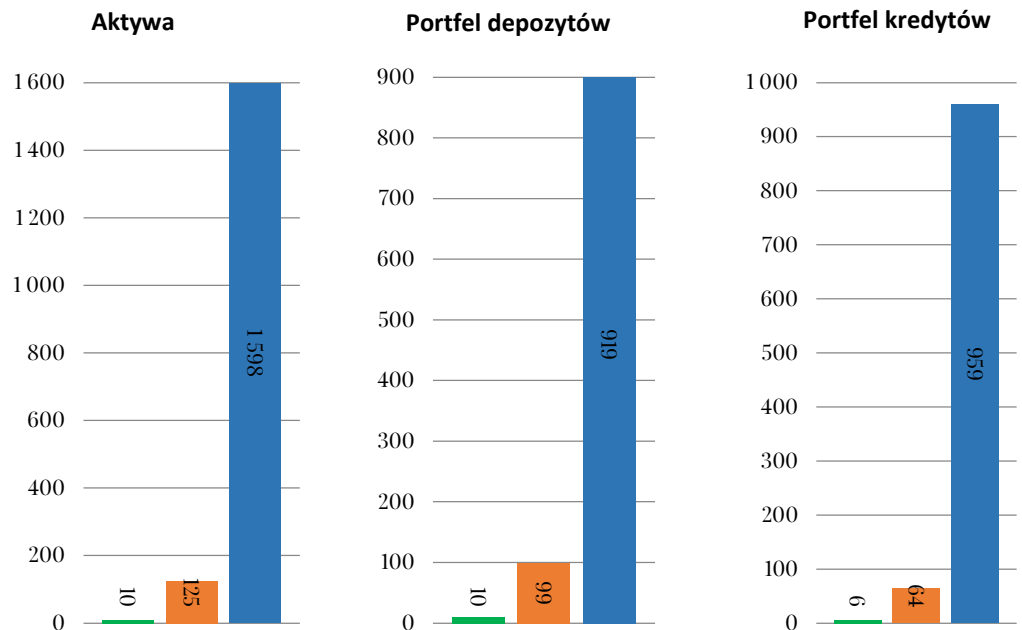
Na koniec września 2017 r. 26 kas oraz Kasa Krajowa objętych było postępowaniami naprawczymi, a 5 kas realizowało programy naprawcze zatwierdzone przez KNF.

RYZIKO WYNIKU FINANSOWEGO

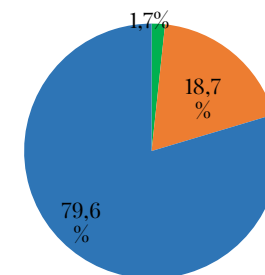
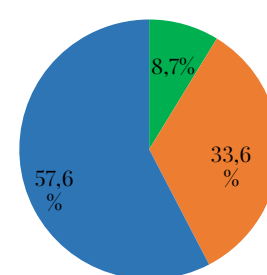
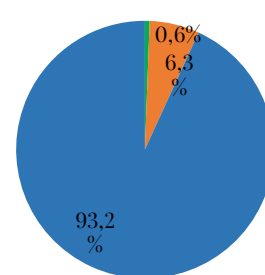
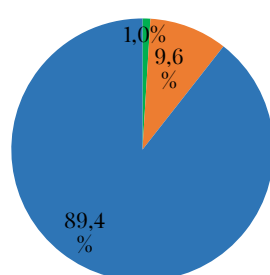
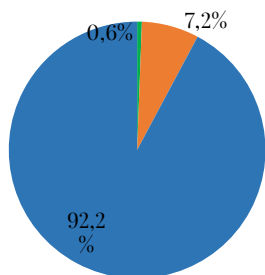
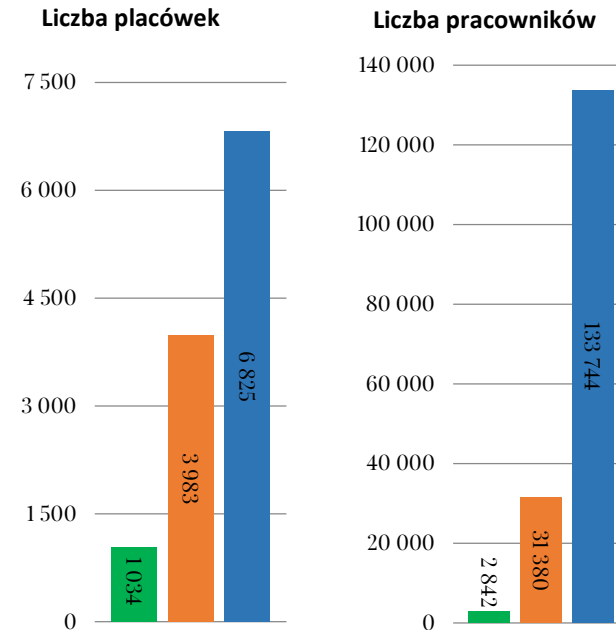
Z ustaleń nadzoru inspekcyjnego i analitycznego wynika, że wyniki finansowe niektórych kas powinny zostać skorygowane (obniżone) o łączną kwotę ok. 20 mln zł. Po uwzględnieniu tych korekt - biorąc pod uwagę dane sprawozdawcze kas na koniec września 2017 r. - wartość funduszy własnych kas obniżyłaby się do (+) 249 mln zł, a współczynnik wypłacalności do poziomu (+) 2,73%.

Sektor skok na tle sektora finansowego

Podstawowe dane finansowe (w mld zł) - wrzesień 2017 r.

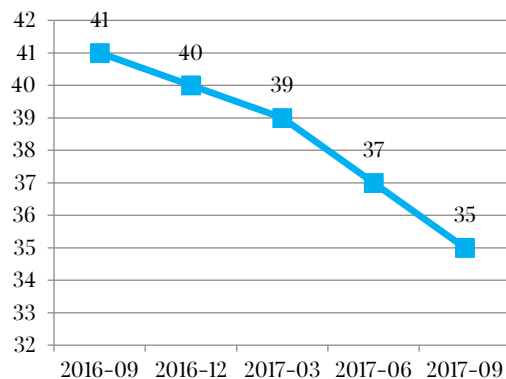
Organizacja sprzedaży - wrzesień 2017 r.

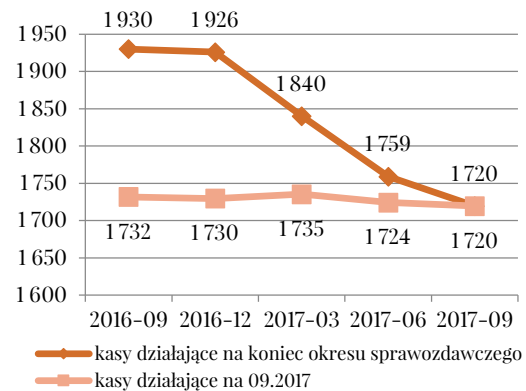
■ SKOK   ■ Banki Spółdzielcze   ■ Banki Komercyjne

Podstawowe informacje o skok (1)

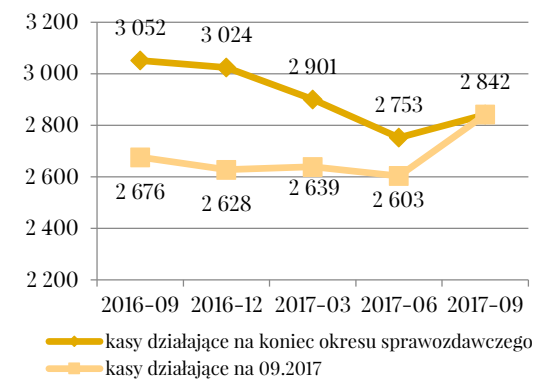
Liczba kas prowadzących działalność

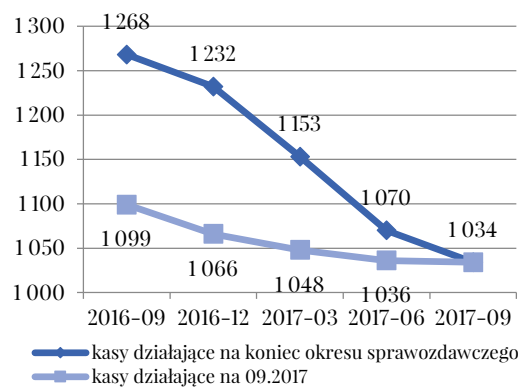
Liczba członków kas (w tys.)

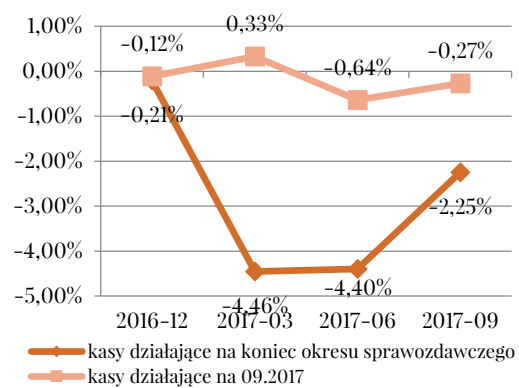
Zatrudnienie w kasach (liczba etatów)

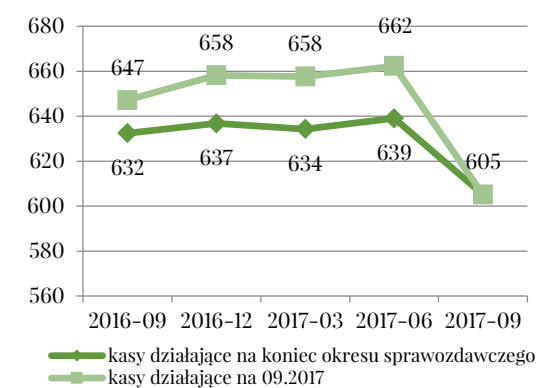
Liczba placówek kas

Liczba członków kas - dynamika zmian

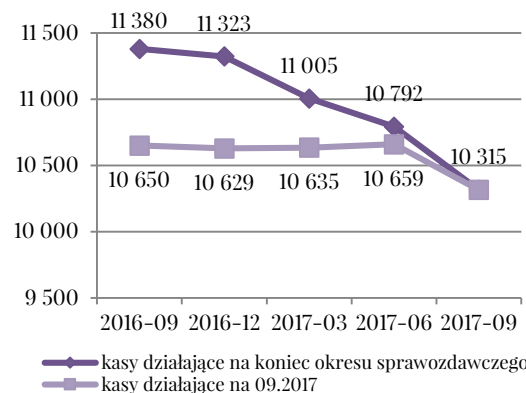

Liczba członków na jednego pracownika

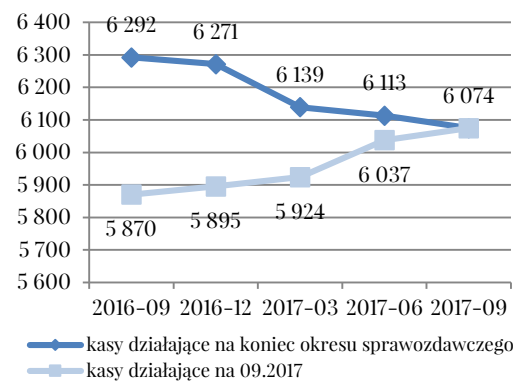

Podstawowe informacje o skok (2)

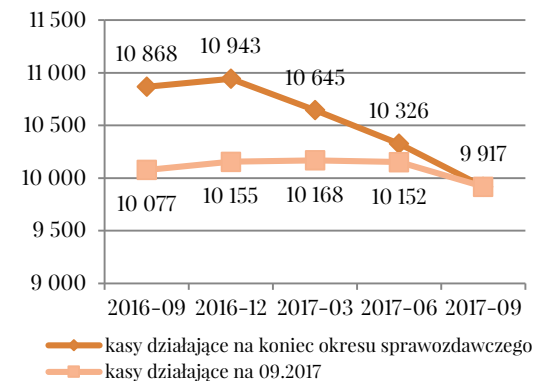
Aktywa kas (w mln zł)

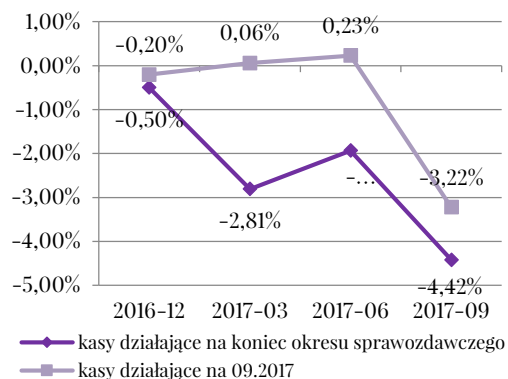
Pożyczki i kredyty kas (w mln zł)

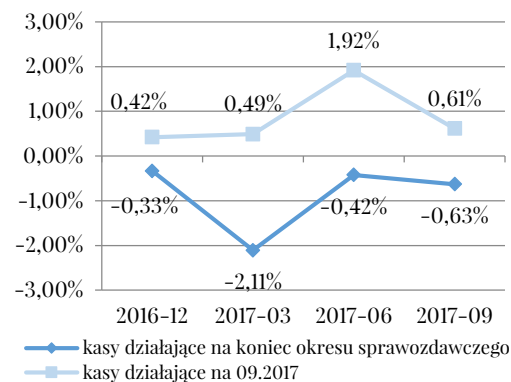
Depozyty (w mln zł)

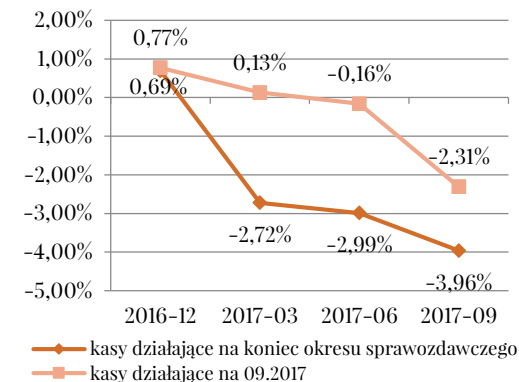
Aktywa - dynamika zmian

Pożyczki i kredyty kas - dynamika zmian

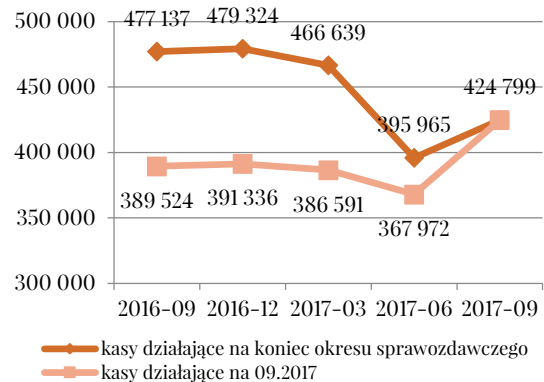

Depozyty - dynamika zmian

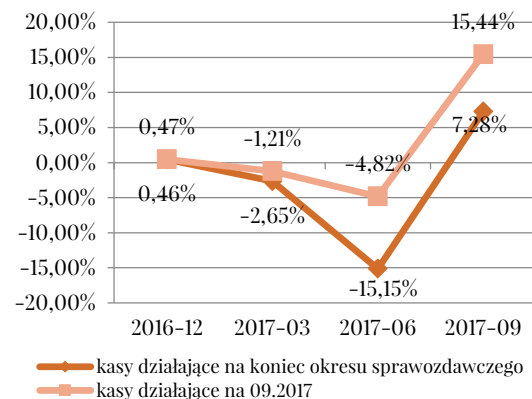

Fundusz udziałowy i zasobowy skok

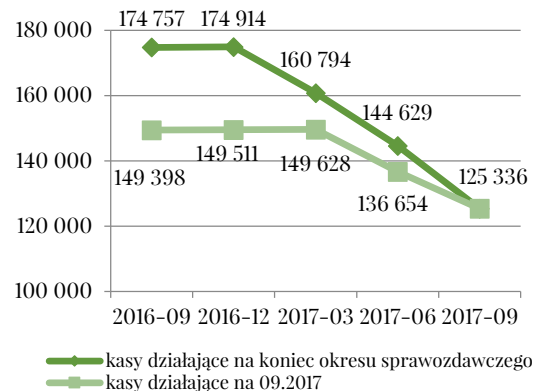
Wartość udziałów członkowskich (w tys. zł)

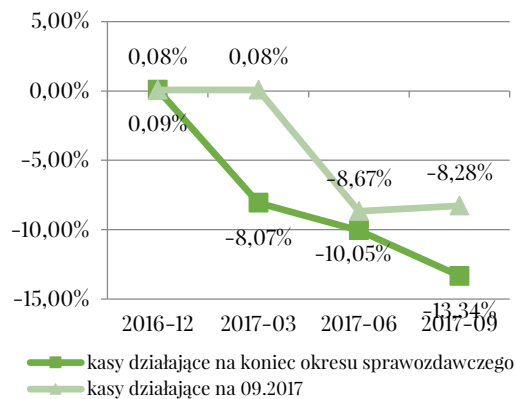
Wartość udziałów członkowskich – dynamika zmian

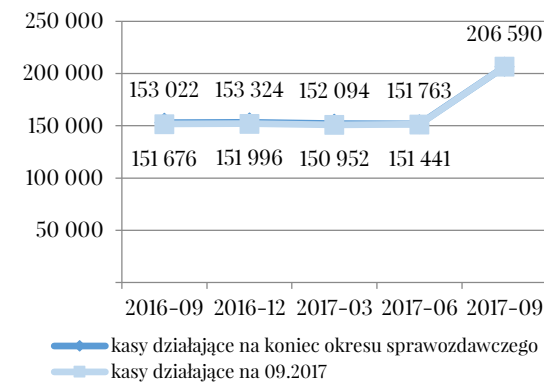
Wartość funduszu zasobowego (w tys. zł)

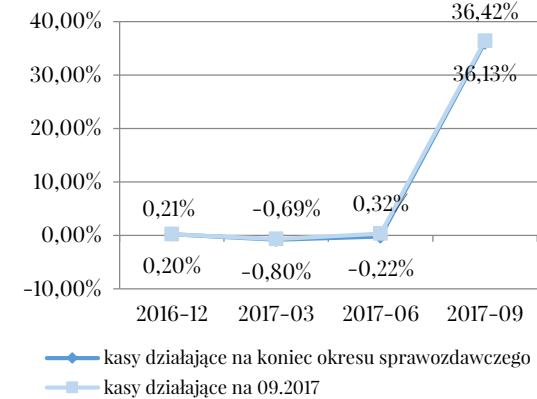
Fundusz zasobowy - dynamika zmian

Liczba zadeklarowanych udziałów (w tys.)

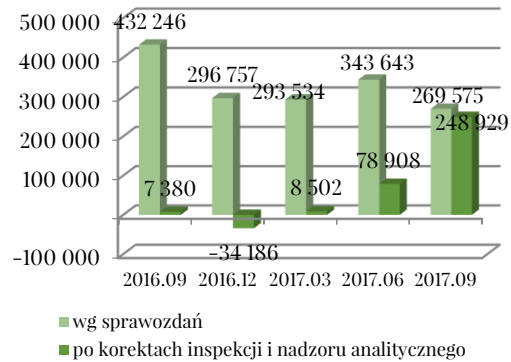

Liczba zadeklarowanych udziałów - dynamika zmian

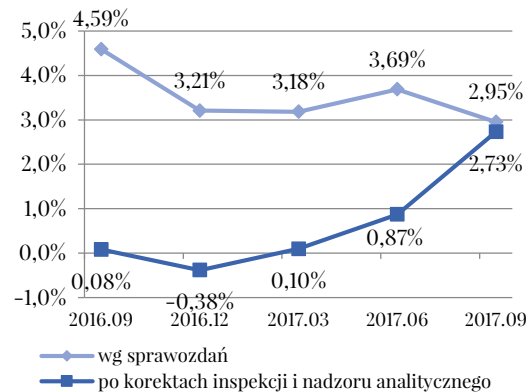

Adekwatność kapitałowa (1)

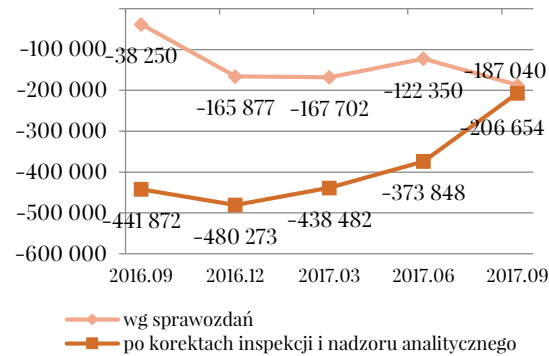
Wysokość funduszy własnych w skok (tys. zł)

Współczynnik wypłacalności w sektorze skok

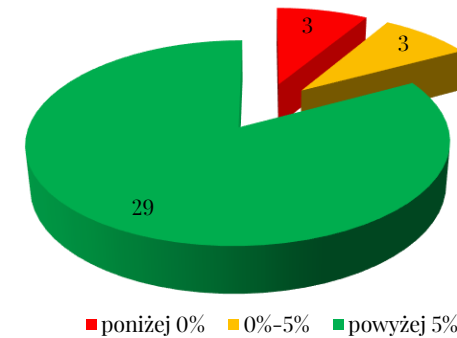
Niedobór funduszy własnych w stosunku do wymogu kapitałowego w sektorze skok (w tys. zł)

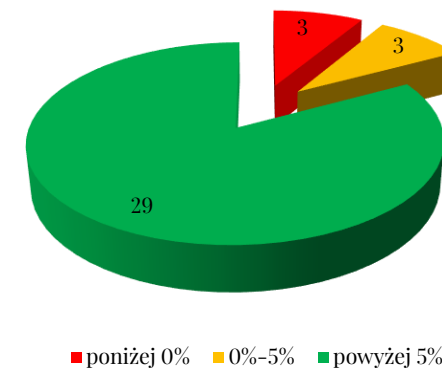
Wzrost wartości funduszy własnych wynikał z przekazania zysku za rok 2016 na fundusze własne przez część kas, dodatkowo Kasa Krajowa kolejny raz dokapitalizowała część podmiotów sektora skok poprzez objęcie udziałów nadobowiązkowych.

Wprowadzenie wszystkich korekt wynikających z ustaleń kontroli UKNF oraz ustaleń z nadzoru analitycznego spowodowałyby obniżenie funduszy własnych w kasach o ok. 20 mln zł.

Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności (wrzesień 2017 r.)

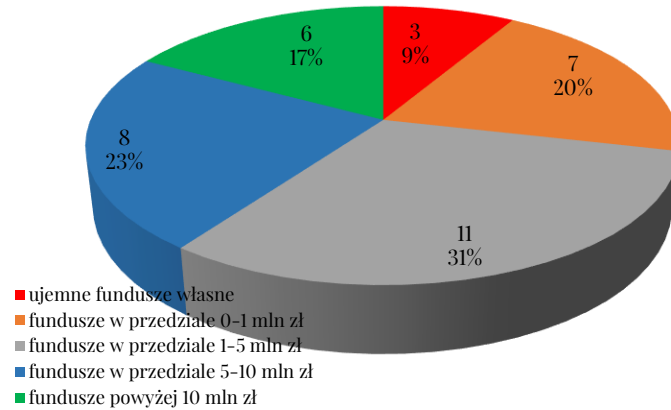

Podział kas z uwagi na poziom wykazywanego współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji UKNF (wrzesień 2017 r.)

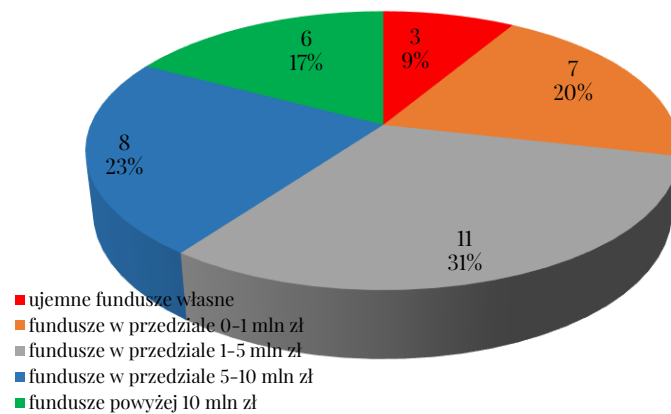

Adekwatność kapitałowa (2)

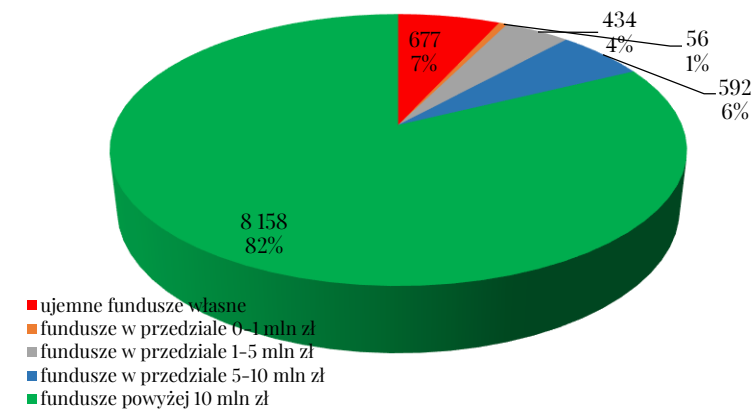
Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych wg ustawy o skok (wrzesień 2017 r.)

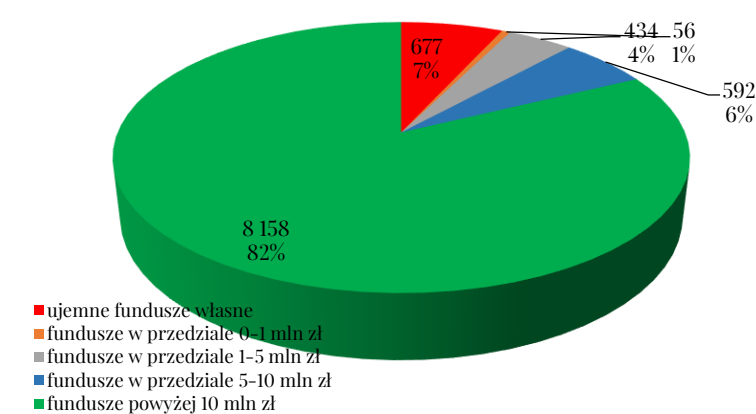
Sektor kas z uwzględnieniem wysokości funduszy własnych (wg ustawy o skok) po uwzględnieniu korekt inspekcji i ustaleń nadzoru analitycznego (wrzesień 2017 r.)

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok - w mln zł - (wrzesień 2017 r.)

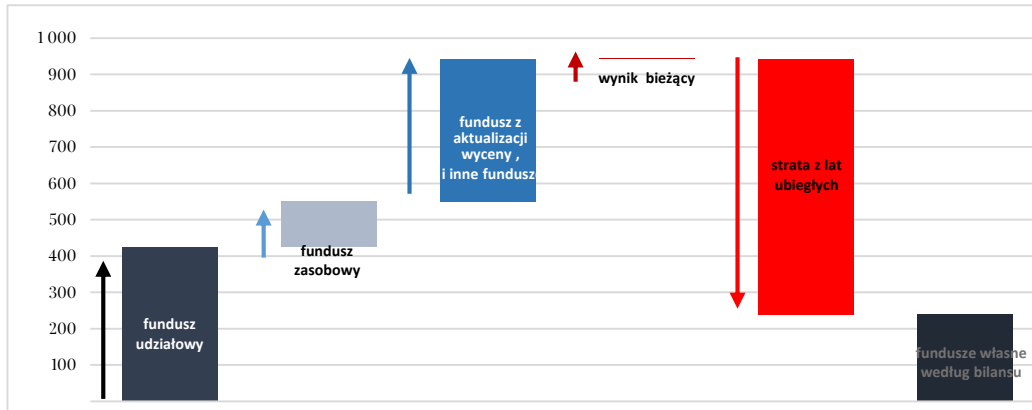

Depozyty w kasach pod względem poziomu funduszy własnych – wg ustawy o skok - w mln zł - po uwzględnieniu korekt inspekcji i ustaleń nadzoru analitycznego (wrzesień 2017 r.)

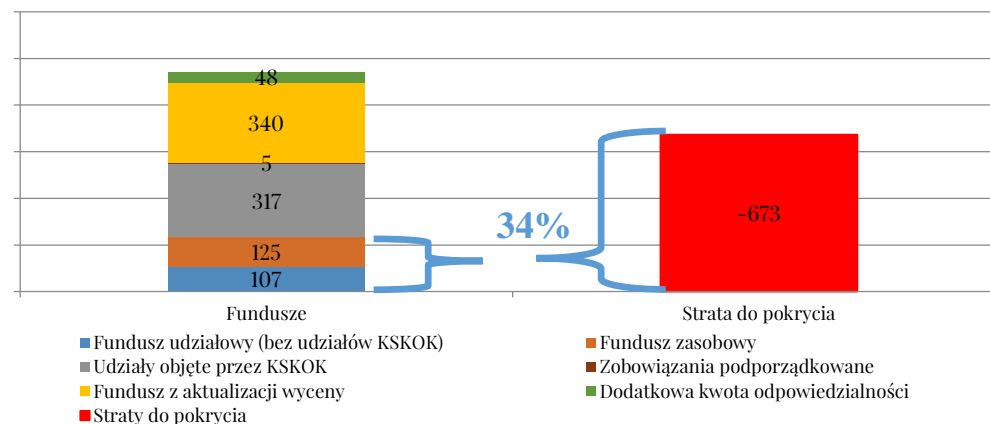

Adekwatność kapitałowa (3)

Struktura funduszy własnych kas na koniec września 2017 r. wg danych sprawozdawczych (dane w mln zł)

Wielkość możliwej do pokrycia strat z funduszy własnych - kasy działające na koniec września 2017 r. (dane w mln zł)

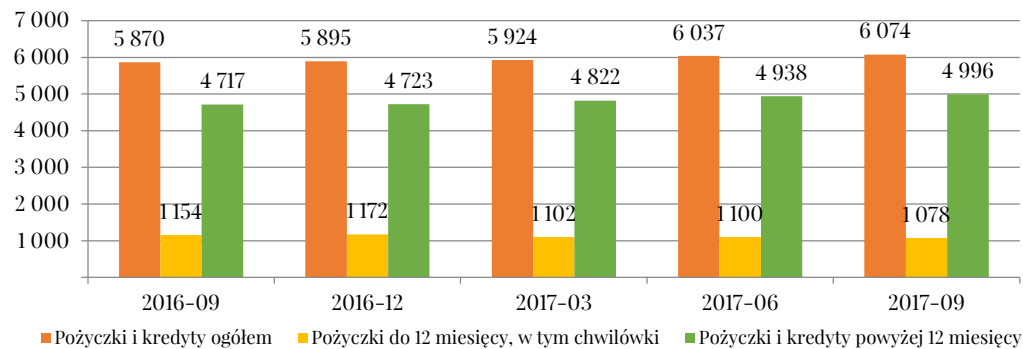
Struktura funduszy własnych kas na koniec września 2017 r. wg danych sprawozdawczych (dane w tys. zł)

Wyszczególnienie	09.2017
Fundusz zasobowy	125 336
Fundusz udziałowy (bez udziałów z KSKOK)	107 429
Fundusz udziałowy (udziały objęte przez KSKOK)	317 334
Zobowiązania podporządkowane	5 460
Fundusz z aktualizacji wyceny	339 582
Dodatkowa kwota odpowiedzialności członków	47 533
Straty do pokrycia	-673 099
Suma funduszu własnych	269 575

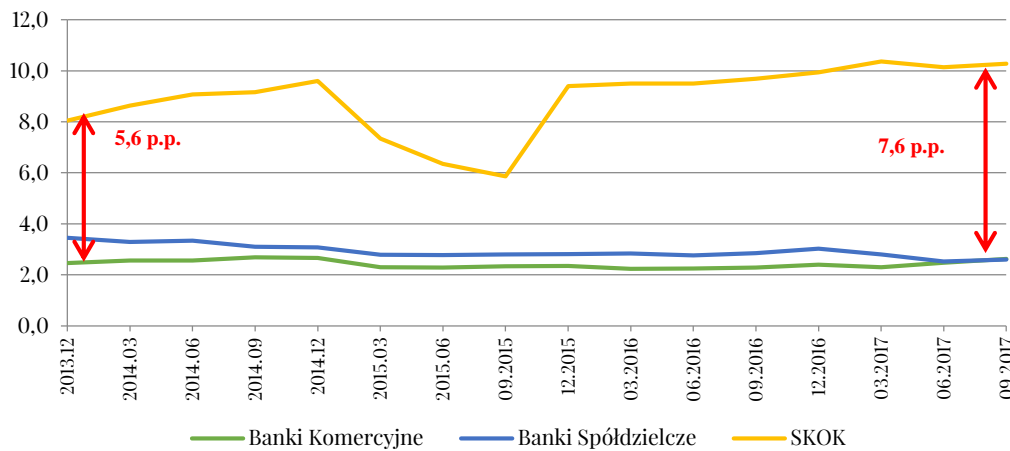
Fundusze własne, które mogą być przeznaczone na pokrycie strat wynoszą 550 mln zł i stanowią 81% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. Fundusz zasobowy oraz udziałowy (bez zaangażowania Kasy Krajowej) stanowi 34% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. Fundusz udziałowy kas objęty przez Kasę Krajową stanowi 47% wartości łącznych niepokrytych strat w sektorze kas. 19% funduszy własnych stanowią środki, które – zgodnie z przepisami prawa – m. in. fundusz z aktualizacji wyceny nie służą pokrywaniu strat.

Działalność inwestycyjna i kredytowa (1)

Struktura portfela kredytowego wg terminów zapadalności na koniec poszczególnych kwartałów (w mln zł)

Marża odsetkowa

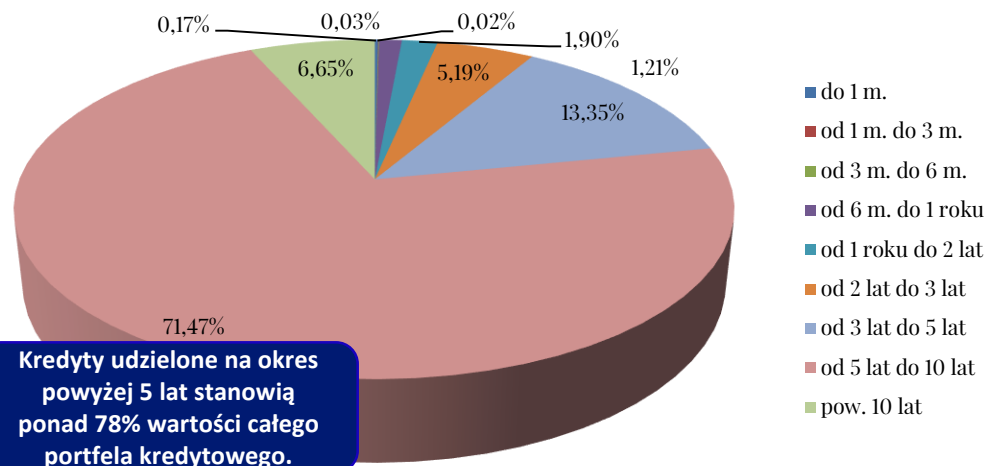
Struktura aktywów sektora kas wg stanu na wrzesień 2017 r.

Wybrane aktywa	Wartość (tys. zł)	Udział w aktywach ogółem
Kredyty i pożyczki	6 074 446	58,89%
Udziały i akcje	543 391	5,27%
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe	128 657	1,25%
Lokaty w Kasie Krajowej	1 747 380	16,94%
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	573 831	5,56%
Inne aktywa finansowe	314 899	3,05%
Aktywa ogółem	10 315 208	

W strukturze aktywów kas ok. 5,2% stanowią akcje i udziały. Z uwagi na ryzyko przeszacowania wartości portfeli akcji i udziałów istnieje ryzyko dla wyników finansowych kas w przyszłości.

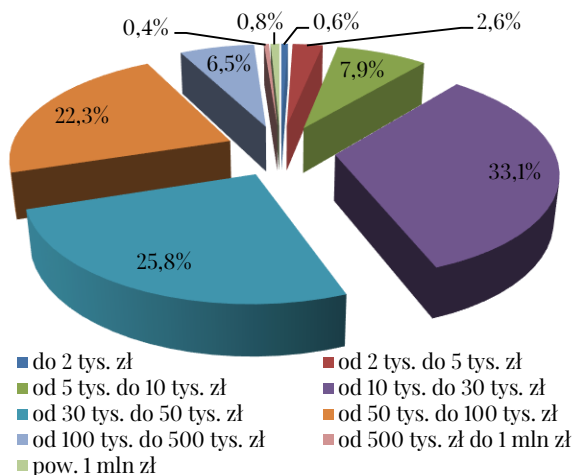
Działalność inwestycyjna i kredytowa (2)

Struktura portfela kredytowego wg terminów pierwotnych (wrzesień 2017 r.)

Kredyty udzielone na okres powyżej 5 lat stanowią ponad 78% wartości całego portfela kredytowego.

Struktura portfela kredytowego (wrzesień 2017 r.)

W portfelu kredytowym 7,0% stanowią kredyty o wartości powyżej 100 tys. zł.

Struktura portfela kredytowego (wrzesień 2017 r.)

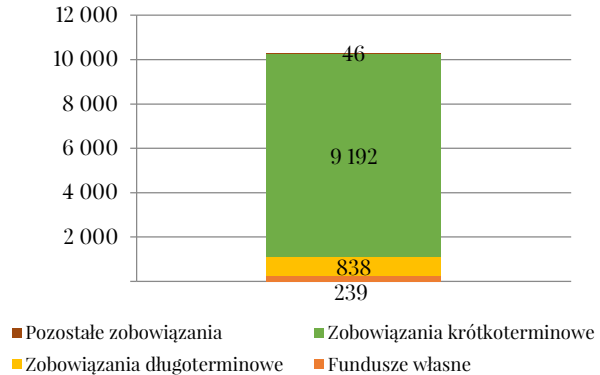
	Liczba rachunków	Wartość (tys. zł)	w tym restrukturyzacje
Razem	480 938	6 107 608	246 230
do 2 tys. zł	62 320	35 328	281
od 2 do 5 tys. zł	74 817	160 508	2 497
od 5 do 10 tys. zł	96 454	487 236	8 910
od 10 do 30 tys. zł	159 153	2 034 151	68 840
od 30 do 50 tys. zł	56 928	1 585 756	62 929
od 50 do 100 tys. zł	28 231	1 369 497	61 421
od 100 do 500 tys. zł	3 285	398 114	35 654
od 500 tys. zł do 1 mln zł	58	26 412	5 698
pow. 1 mln zł	29	46 260	

* Różnica pomiędzy poszczególnymi tabelami wynika z różnic w przekazanych danych sprawozdawczych kas.

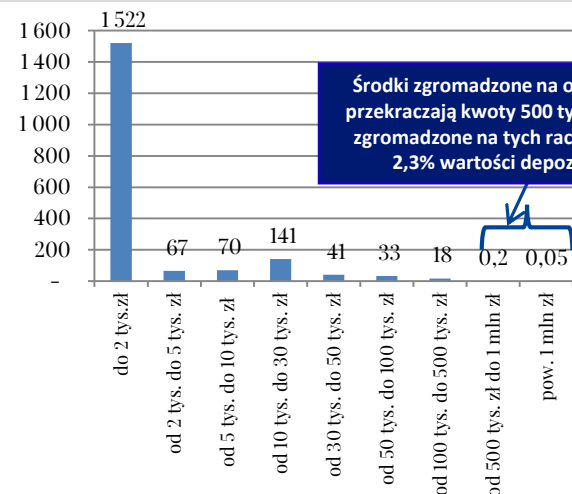
Według sprawozdawczości, 16,8% kredytów powyżej 100 tys. zł podlegało restrukturyzacji, co znacznie odbiega od średniej dla całego portfela wynoszącej 4,0%.

Źródła finansowania działalności kas

Struktura finansowania działalności kas w mln zł (wrzesień 2017 r.)

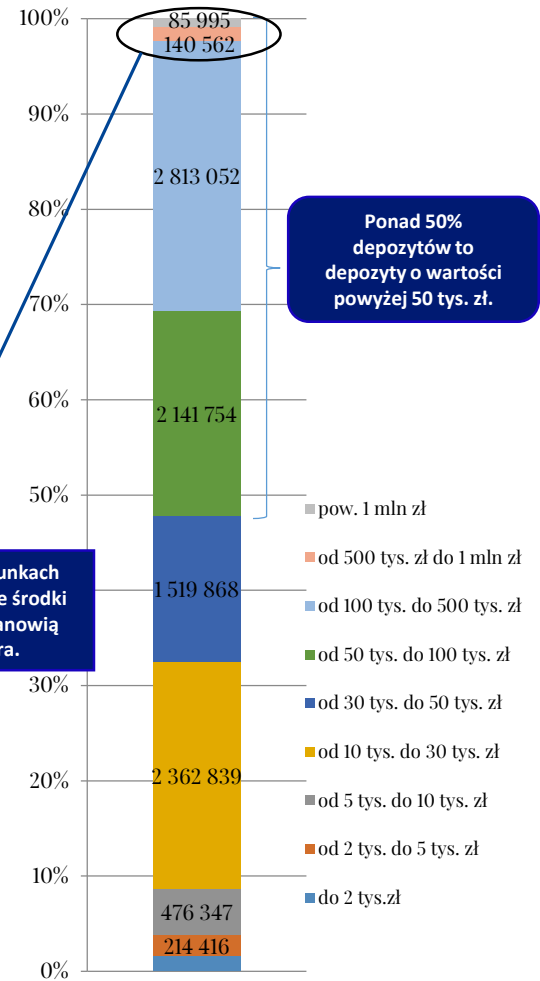

Struktura depozytów terminowych wg liczby rachunków w tys. (wrzesień 2017 r.)

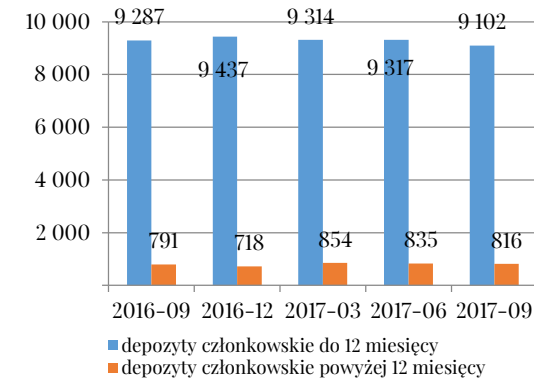
Środki zgromadzone na ok. 300 rachunkach przekraczają kwoty 500 tys. zł. Łącznie środki zgromadzone na tych rachunkach stanowią 2,3% wartości depozytów sektora.

Struktura depozytów terminowych wg kwoty (wrzesień 2017 r.)

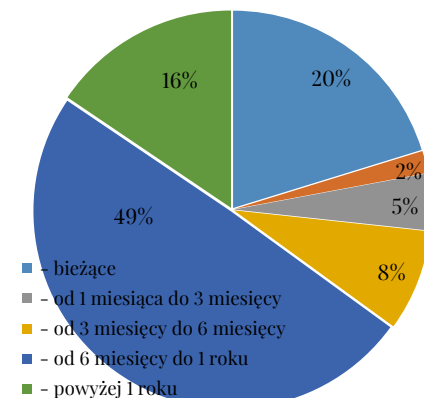

Ponad 50% depozytów to depozyty o wartości powyżej 50 tys. zł.

Struktura depozytów w okresach (mln zł)

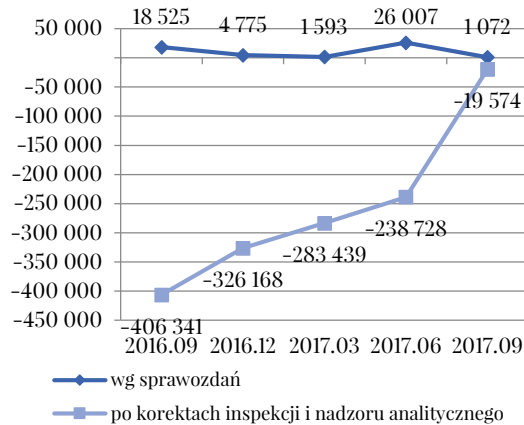
Struktura depozytów wg terminów pierwotnych (wrzesień 2017 r.)

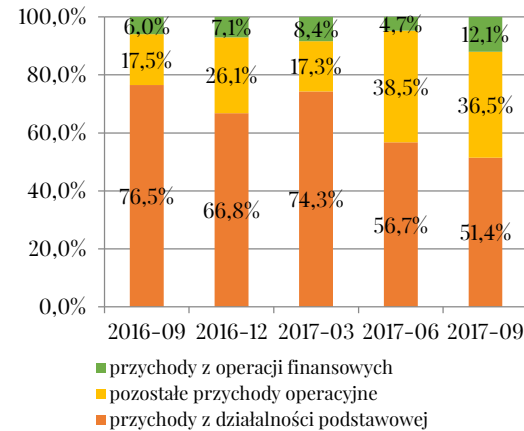
35% depozytów zgromadzonych w kasach to depozyty o terminach pierwotnych poniżej 6 miesięcy.

Wyniki sektora skok (1)

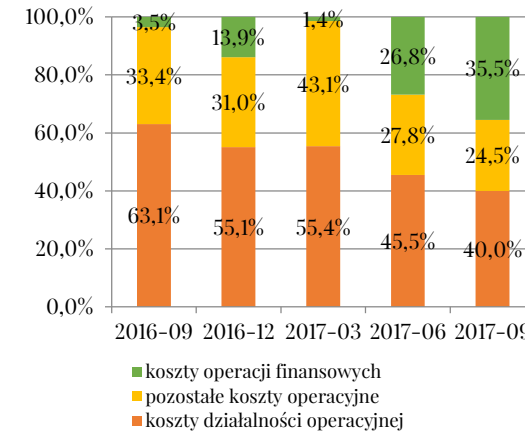
Wynik finansowy netto sektora SKOK
(tys. zł)

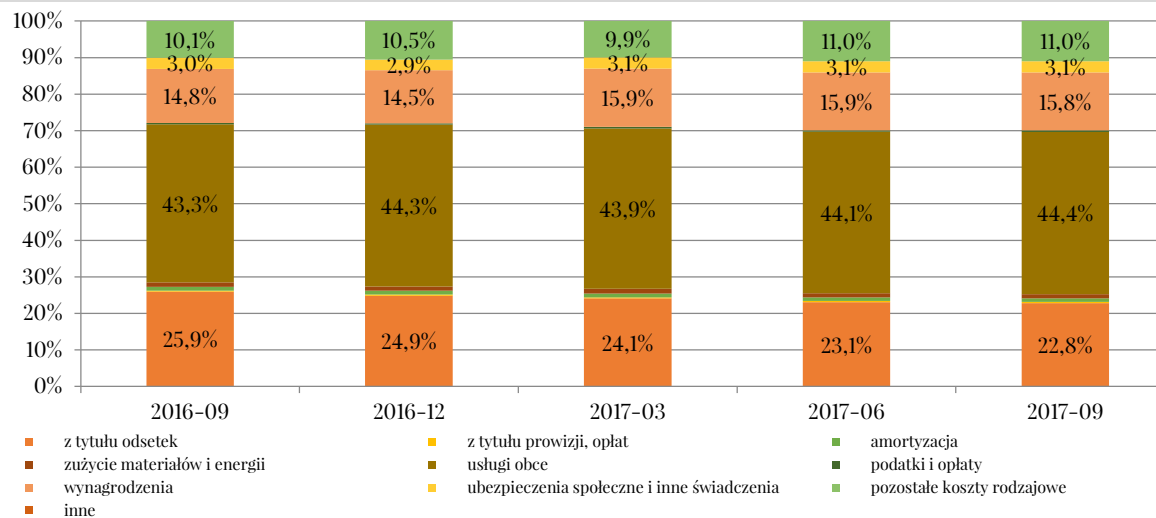
Struktura przychodów sektora kas

Struktura kosztów sektora kas

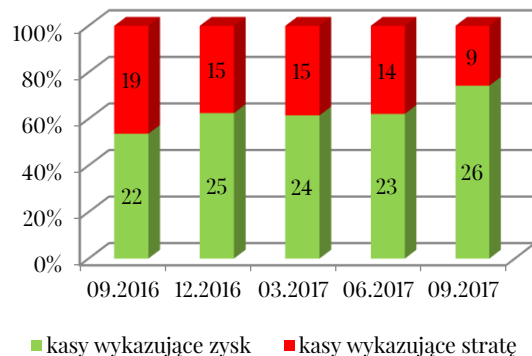
Struktura kosztów działalności operacyjnej w sektorze kas

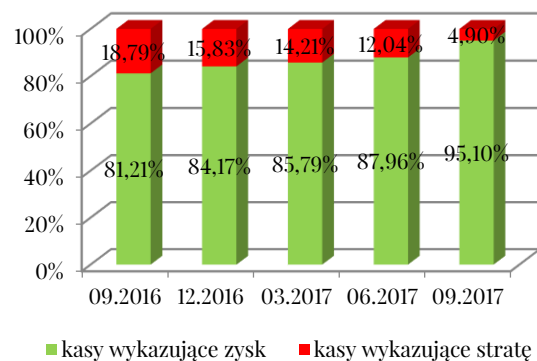
Znaczący udział w strukturze przychodów i kosztów sektora skok na koniec września 2017 roku mają przychody operacyjne i koszty finansowe, co jest związane bezpośrednio z transakcjami sprzedaży części portfeli kredytowych (głównie przeterminowanych).

Wyniki sektora skok (2)

Struktura kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

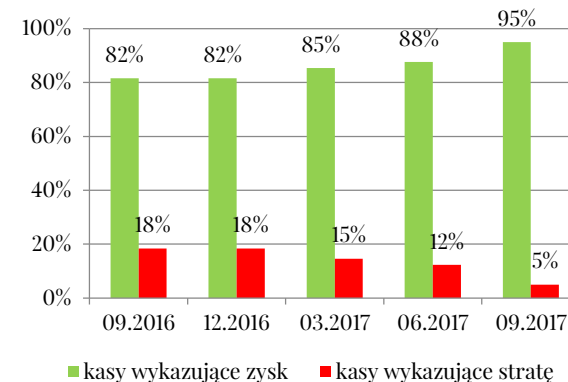
Aktywa kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

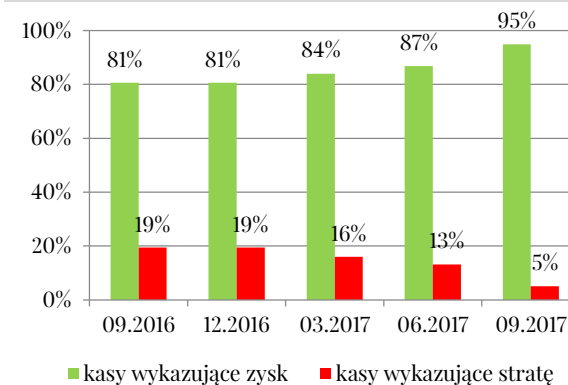
Wyniki finansowe sektora kas na koniec września 2017 r. były dodatnie, ale zysk był niższy niż rok wcześniej. Jednocześnie 9 kas wykazało stratę netto, a 23 straty na działalności podstawowej. Zgodnie ze sprawozdaniami Kasy Krajowej, środki pomocowe są praktycznie na wyczerpaniu, co istotnie ogranicza możliwości restrukturyzacyjne sektora w oparciu o źródła wewnętrzne.

Wyniki finansowe kas – podobnie jak w okresach wcześniejszych – nie uwzględniają wszystkich zalecanych korekt poinspekcyjnych i ustaleń dokonanych w wyniku analiz „zza biurka”. Na koniec września 2017 r. kasy w sprawozdawczości wykazały łącznie zysk netto w wysokości ok. 1,0 mln zł.

Portfele kredytowe kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

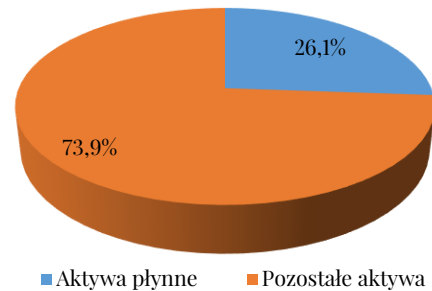

Depozyty kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

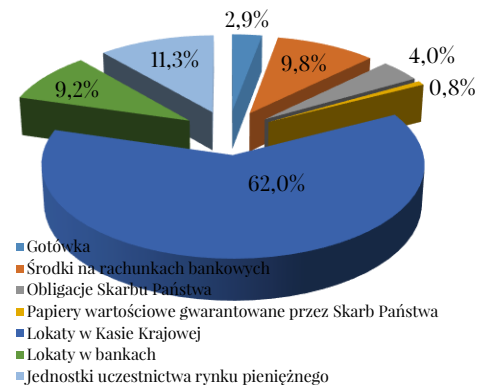

Ryzyko płynności

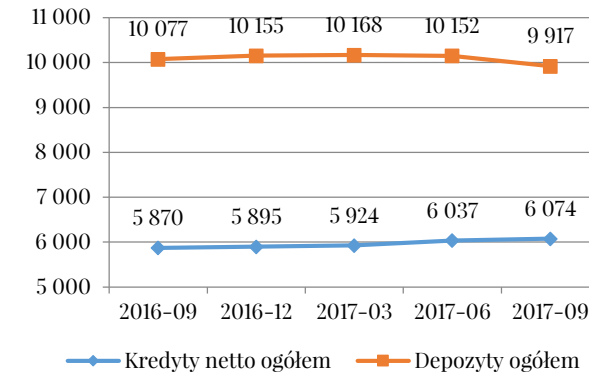
Udział aktywów płynnych w aktywach ogółem (wrzesień 2017 r.)

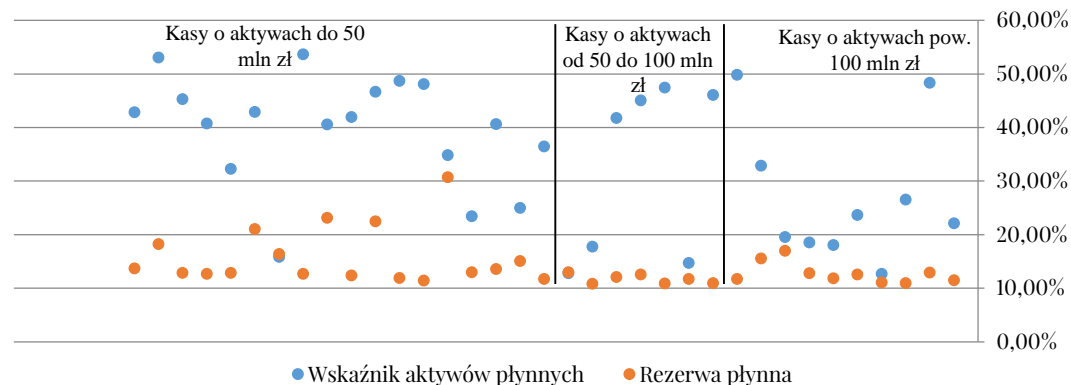
Struktura środków płynnych kas (wrzesień 2017 r.)

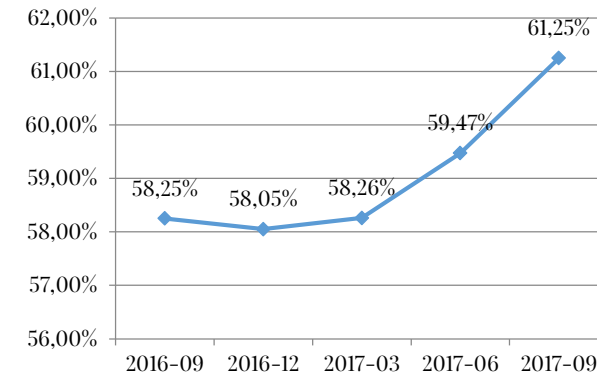
Kredyty a depozyty w sektorze kas (w mln zł)

Wskaźniki płynności kas (wrzesień 2017 r.)

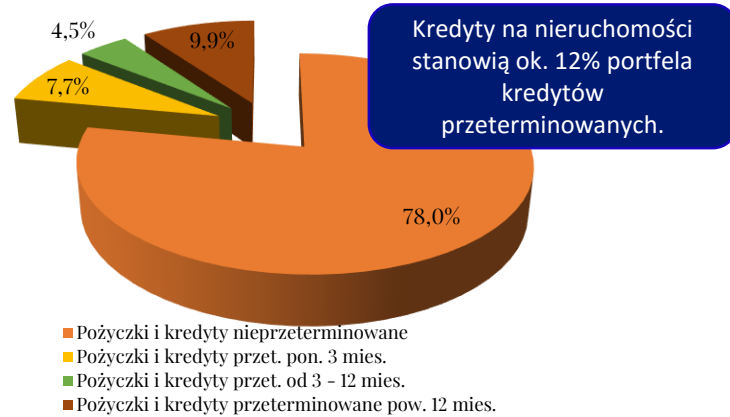

Poziom depozytów finansujących działalność kredytową kas

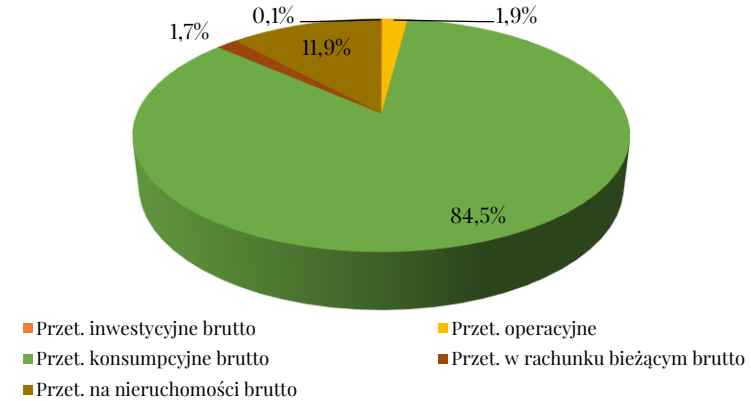
Ryzyko kredytowe

Udział pożyczek i kredytów z uwzględnieniem terminowości obsługi
(wrzesień 2017 r.)

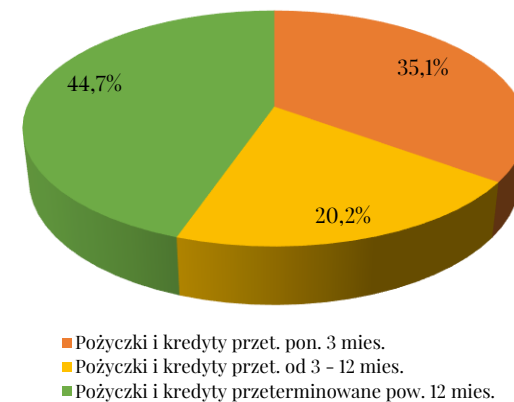

Ponad 22,0% wartości portfela kredytowo-pożyczkowego stanowią kredyty przeterminowane. Największa grupa to pożyczki przeterminowane pow. 12 miesięcy (9,9% portfela).

Struktura rodzajowa kredytów przeterminowanych
(wrzesień 2017 r.)

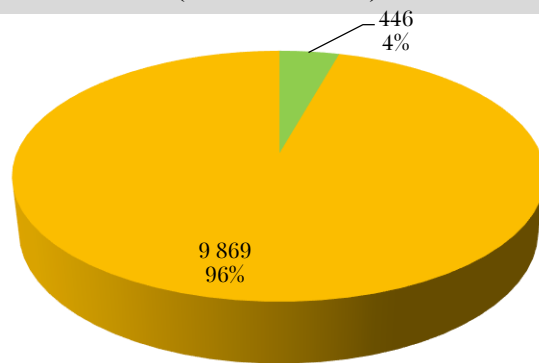

Struktura pożyczek i kredytów przeterminowanych z uwagi na okresy przeterminowania (wrzesień 2017 r.)

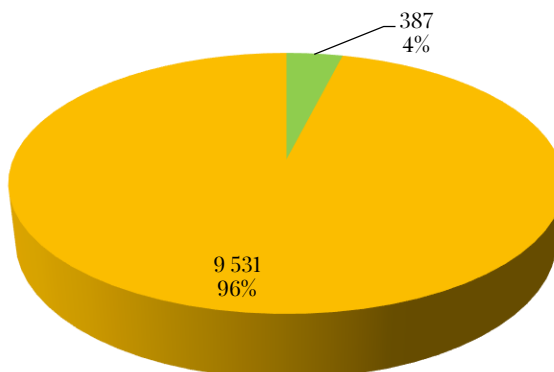
Postępowania naprawcze w kasach (1)

Aktywa kas (w mln zł) zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora (wrzesień 2017 r.)

■ pozostałe kasy ■ kasy realizujące program naprawczy

Depozyty kas (w mln zł) zobowiązanych do realizacji działań naprawczych na tle sektora (wrzesień 2017 r.)

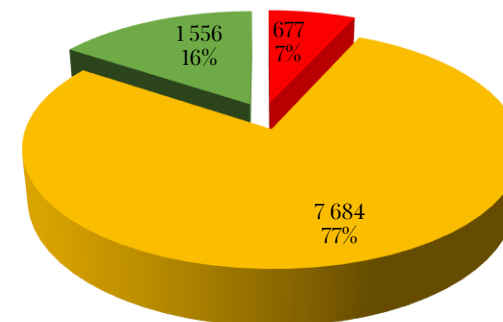

■ pozostałe kasy ■ kasy realizujące program naprawczy

Stosownie do ustawy o skok z 2009 r. kasa zobowiązana jest realizować program postępowania naprawczego wówczas, gdy:

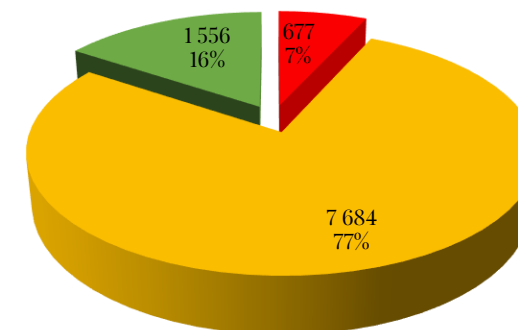
- istnieje zagrożenie wystąpienia straty w jej działalności lub
- wystąpiła strata w jej działalności lub też
- istnieje zagrożenie powstania niewypłacalności kasy.

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności (wrzesień 2017 r.)

■ poniżej 0% ■ 0%-5% ■ powyżej 5%

Poziom depozytów (w mln zł) w kasach z uwzględnieniem poziomu współczynnika wypłacalności po uwzględnieniu korekt inspekcji (wrzesień 2017 r.)

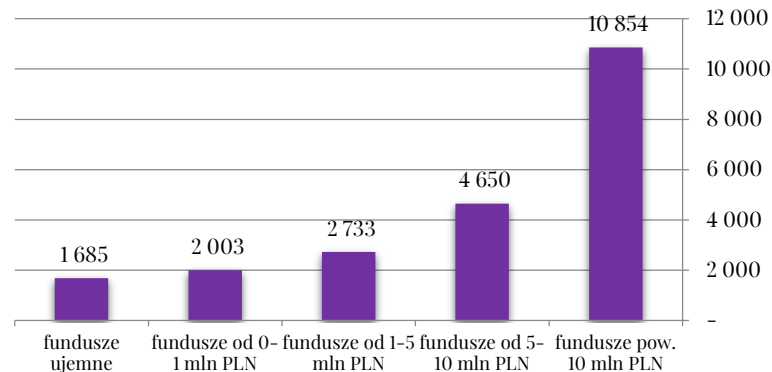

■ poniżej 0% ■ 0%-5% ■ powyżej 5%

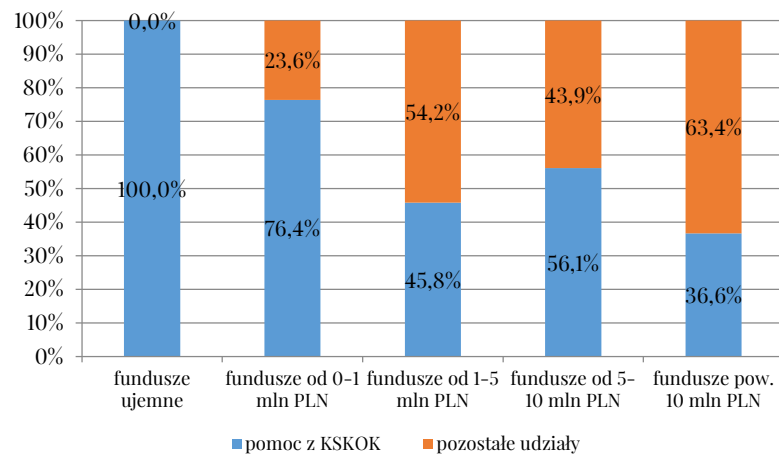
Postępowania naprawcze w kasach (2)

Pomoc finansowa Kasy Krajowej

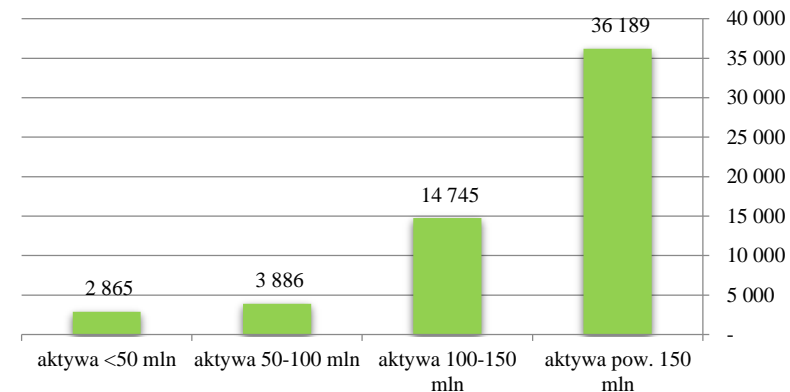
Średnia wartość pomocy dla kas z Kasy Krajowej (tys. zł)
wg wielkości funduszy własnych kas (wrzesień 2017 r.)

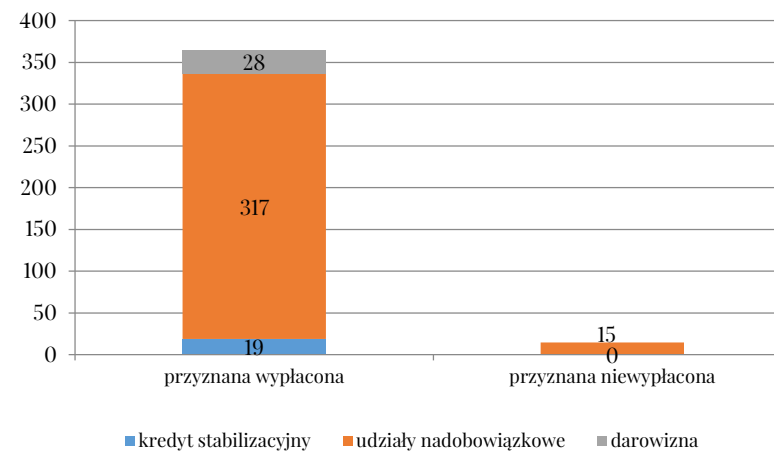
Średnia wielkość wpłaconych przez Kasę Krajową udziałów
w stosunku do funduszu udziałowego kas (wrzesień 2017 r.)

Średnia wartość pomoc dla kas z Kasy Krajowej (tys. zł)
wg wielkości aktywów kas (wrzesień 2017 r.)

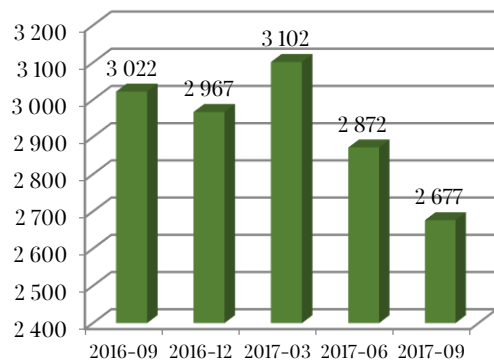

Struktura pomocy udzielonej kasom przez Kasę Krajową w mln zł
(wrzesień 2017 r.)

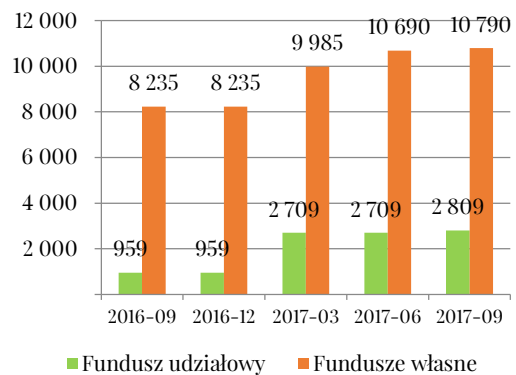

Sytuacja finansowa Kasy Krajowej

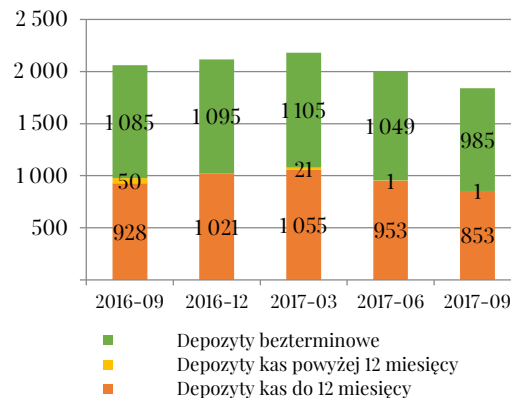
Aktywa (w mln zł)

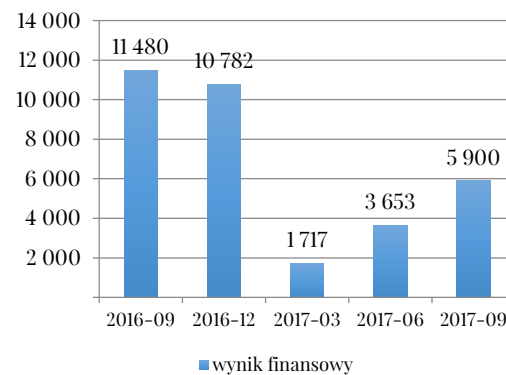
Fundusze własne (w tys. zł)

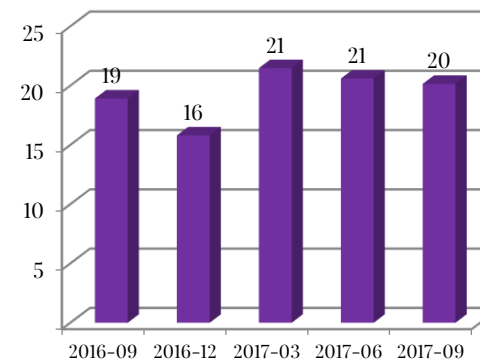
Struktura depozytów kas w Kasie Krajowej (w mln zł)

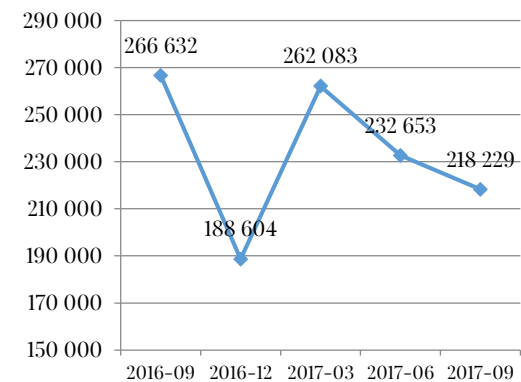
Wynik finansowy netto (w tys. zł)

Pożyczki udzielone kasom przez Kasę Krajową (w mln zł)

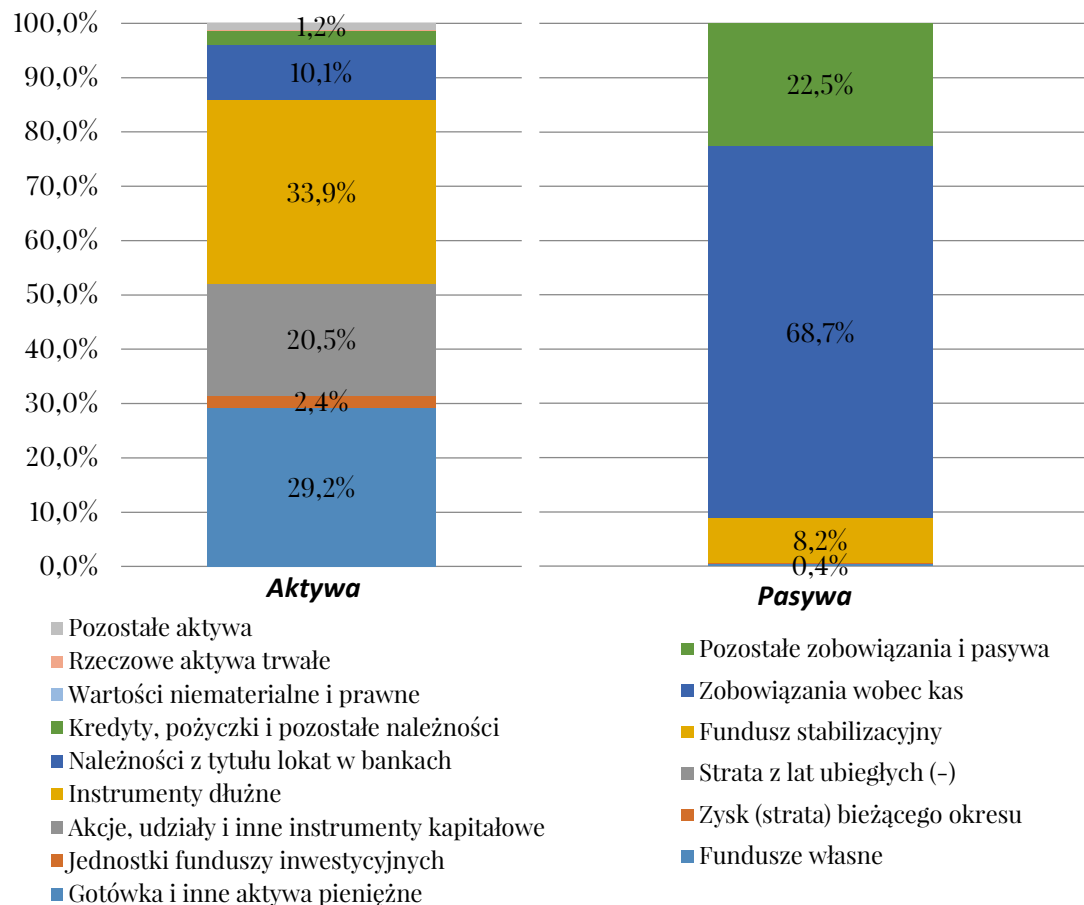

Fundusz stabilizacyjny (w tys. zł)

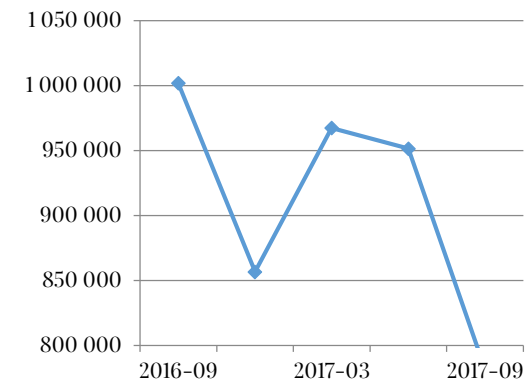
Struktura bilansu Kasy Krajowej

Struktura aktywów i pasywów Kasy Krajowej - w mln zł (wrzesień 2017 r.)

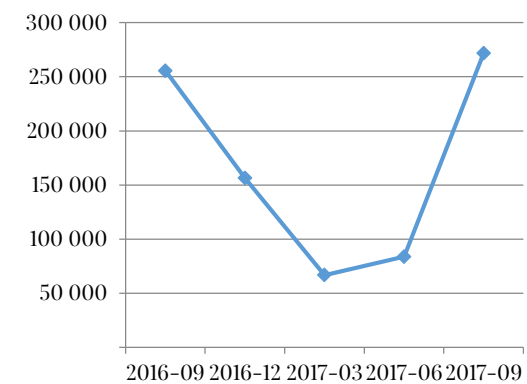

Istotną część aktywów Kasy Krajowej stanowią środki płynne. Natomiast jedynym źródłem finansowania jej działalności są środki pozyskane od kas (lokaty obowiązkowe i nieobowiązkowe oraz opłaty).

Środki płynne ulokowane w bankach na rachunkach bieżących (w tys. zł)

Środki płynne ulokowane w bankach na lokatach terminowych (w tys. zł)

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

tel. +48 22 262 50 00 fax +48 22 262 51 11 knf@knf.gov.pl

Pl. Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa

www.knf.gov.pl